

ÂŞIK TARZI ŞİİR GELENEĞİNDE İSTANBUL*

Dr. Doğan KAYA

Abstract:

Ashiks are significant faces of folk literature. They have produced poems about almost every subject throughout centuries, in ne way they have been interpreters of society. The number of their poems on residential places like village, city is not inconsiderable. Besides, there are lots of poems on Istanbul among whole poems having subject on cities.

Ashiks' handling the subject of Istanbul is based different causes and each of them appoches the subject of Istanbul with different views. Thought, intention, belief, attitude and opinions emerged in the subject of Istanbul, is alike the anatomy of the city. With the cultural and economical values, there is also psychological face of this issue. Tendency, attitude and thoughts have aspect lighting the way for folklore, history and sociology.

In this work -with the expamples on our hand- the subject of "Istanbul in Ashik-style Poetry Tradition" will be analyzed, and reached a synthesis within framework of the pricipal causes above.

Keywords: Ashik, Istanbul, Poetry.

Bildiri Özeti:

Âşıklar, halk edebiyatının önemli simalarıdır. Çağlar boyu hemen her konuda şiirler vücuda getirmişler; bir bakıma toplumun tercümanı olmuşlardır. Elbetteki söyledikleri şiirler içinde belde ve şehir gibi yerleşim yerleri hakkında olanlar azımsanmayacak ölçüdedir. Şehirleri konu edinen şiirler içinde İstanbul'a ait olanlar da bir hayli yekûn tutar.

Âşıkların İstanbul'u ele alışları farklı sebeplere dayanır ve âşıkların her biri İstanbul konusuna farklı tarzda yaklaşır. İstanbul mihveri etrafında oluşan düşünce, niyet, inanç, tavır ve kanaatler bir bakıma bir şehrin anatomisi hükmündedir. Meselenin kültürel, iktisadi boyutları

* Beykent Üniversitesi'nin düzenlediği ve 03-05 Nisan 2008 günlerinde yapılan *1. Ulusal Türk Edebiyatında İstanbul Sempozyumunda* bildiri olarak sunulmuştur.(I. Uluslararası Türk Edebiyatında İstanbul Sempozyumu, İstanbul, 2009, s. 601-632.)

yanında sosyal psikoloji cephesi de vardır. Temayül, kanat ve düşünceler, halkbilimine ve tarihe sosyolojiye ışık tutacak niteliktedir.

Sunulacak bildiride -eldeki örneklerden hareketle- “Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde İstanbul” konu irdelenecek ve yukarıdaki esaslar çerçevesinde bir senteze varılacaktır.

Anahtar kelimeler: Âşık, İstanbul, Şiir.

.....

Âşıklar, halk edebiyatının önemli simalarıdır. Çağlar boyu hemen her konuda şiirler vücuda getirmişler; bir bakıma toplumun tercümanı olmuşlardır. Elbetteki söyledikleri şiirler içinde belde ve şehir gibi yerleşim yerleri hakkında olanlar azımsanmayacak ölçüdedir. Şehirleri konu edinen şiirler içinde İstanbul’a ait olanlar da bir hayli yekûn tutar.

Şüphesiz âşık tarzı şiir geleneği içinde İstanbul’u konu edinen pek çok şiir vardır. Ancak bu konuda bir örnek olması bakımından biz bu çalışmamızda XX. yüzyıl âşıklarına ait tespit edebildiğimiz İstanbul konulu şiirlerini incelemeye çalıştık.

Önceki yüzyıllarda genellikle destan tarzında yazılmış pek çok şiir vardır. Sözcüleri; *Aznavuroğlu*, *Ceryanoğlu* (*Aşug Cerenyan*), *Cüdaî*, *Halit* ve *Âşık Ömer*’in şiirleri bunlardan bazılarıdır.

Aznavuroğlu bir Ermeni şairi olup iki şiirinde, 1660 yılında vuku bulan İstanbul Yangını işlemiştir.¹ Her iki destanı da 7 dördlüktür. 1633, 1640 ve 1645 yıllarından daha büyük olan bu yangın (1660) Ayazma Kapısı’nda başlamış; 48 saat sürmüş, sonunda *Bayezit*, *Süleymaniye*, *Şehzadebaşı*, *Fatih*, *Molla Güranî*, *Uzunçarşı*, *Mahmutpaşa*, *Hocapaşa*, *Tahtakale*, *Sultanahmet*, *Unkapanı*, *Kadırğa Limanı*, *Kumkapı*, *Davutpaşa*, *Samatya* semtlerinde çok büyük zararlara yol açmıştır. Bu büyük yangında 120 saray ve konak, 360 cami, mescit, kilise, 100’den fazla mahzen, 100 han ve kervansaray, 40 hamam, 80 bin ev, birçok medrese, tekke yanmıştır. Yangın sonra şehirde kıtlık ve bulaşıcı hastalık ortaya çıkmıştır.

Ceryanoğlu yahut *Cerenyan* olarak da bilinen şair de Ermeni’dir. İstanbul’u anlattığı destanı 11 dördlüktür.²

¹ Cahit Öztelli, *Uyan Padişahım*, İstanbul, 1976, s. 629-631 ve 632-633.

² Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 569-570.

Cüdaî de destanında Aznavuroğlu gibi yangını ele almıştır.³ 1826'da Hocapaşa'da çıkan yangının şiddetini, etkisini ve acısını 20 dörtlülle anlatmaya çalışmıştır.

Halit ise 10 Temmuz 1894'te vuku bulan ve bir dakika süren depremi buna bağlı olarak da halkın yüreğine açtığı maddi ve manevi yaraları şiirine konu etmiştir.⁴ Şiir 21 dörtlüktür.

Âşık Ömer'in ise elimizde İstanbul üzerine söylediği 3 şiiri bulunmaktadır. Bunlardan ikisi aruzun (*fâ i lâ tün fâ i lâ tün fâ i lâ tün 1 fâ i lün*) kalıplarıyla söylediği iki divani şiirdir.⁵ İlki 4, ikincisi ise 6 dörtlüktür. Diğer şiir de koşma tarzında ve 17 dörtlük olarak söylenmiştir.⁶ Şiirlerde İstanbul'un semtleri ve güzellikleri işlenmiştir.

Bu çalışmamızda XX. yüzyıla yaşayan 30 şairin, 32 şiirini çalışma imkânı bulduk. Söz konusu şairler şunlardır.

A. Rıza Taçlı,⁷ İsmail Azeri, *Âşık Balı*,⁸ *Cefaî*, *Daimî*, *Nimri Dede*,⁹ *Dertli Cafer*,¹⁰ *Devran Baba*,¹¹ *İbrahim Kara*,¹² *Kadimî*, *Kocaman*,¹³ *Mahzunî Şerif*,¹⁴ *Mustafa Tonbul*, *Mürsel Sinan* (2 adet), *Nedim Uçar*,¹⁵ *Nizamî*,¹⁶ *Noksanî*,¹⁷ *Ömer Tombul* (2 adet), *Recep Kızılkaya*,¹⁸ *Sait Kaya*,¹⁹ *Şahinoğlu*,²⁰ *Temüroğlu*,²¹ *Yazıcıoğlu*,²² *Yorgansız Hakkı Çavuş*,²³ *Zülfikar Divanî*²⁴, *Ali*

³ Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 634-638.

⁴ Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 571-574.

⁵ Sadettin Nüzhet Ergun, *Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, [1936], s. 300 ve 300-301.

⁶ M. Fuat Köprülü, *Türk Saz şairleri*, İstanbul, 1940, s. 241-243.

⁷ A. Rıza Taçlı, *Mayımlı Yol*, Sivas, 1995, 176-177.

⁸ Sevim Emir (Karagünlü), *Arguvanlı Âşık Balı Günlüğü ve Şiirleri*, Malatya, 2004, 318-320.

⁹ Ahmet Buran, *Nimri Dede Hayatı ve Şiirleri*, Elazığ, 2006, s. 67.

¹⁰ Halil Atılğan, *Âşık dertli Kâzım*, Adana, tarihsiz, s. 42.

¹¹ Devran Baba, *Tarif Etme*, İstanbul, 2001, s. 36.

¹² Âşık İbrahim Kara, *Nurlar Dökülsün*, Ankara, 1990, s. 31.

¹³ Halil Atılğan, *Kadirli Abdülvahap Kocaman Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Ankara, 1999, s. 130.

¹⁴ Âşık Mahzunî Şerif, *Dolunaya Tül Düştü*, Ankara, 1995, s. 28.

¹⁵ Nedim Uçar, *Umutlar Sevmekle Başlar "Yeşil Vadiler" Şiirler*, Eskişehir, tarihsiz, s. 85.

¹⁶ Nizamettin Kayhan, *Âşık Nizamî - Sevgi Seli*, Adana, tarihsiz, s. 52.

¹⁷ Bekir Karadeniz, *Hodlu Noksanî- Yaşamı ve Şiirleri*, İstanbul, 2000, s. 24-25.

¹⁸ Recep Kızılkaya, *Kavuşanlar-Şiirler*, Sivas, 1991, s. 53.

¹⁹ Sait Kaya, *Herşeye Rağmen*, İstanbul, 2000, s. 24.

²⁰ Emir Kalkan, *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Ankara, 1991, s. 528-529.

²¹ Ozan Ali Teker (Temüroğlu), *Sevinç ve Hüznün Kardeşidir "Nesillere Selâm Olsun"*, Ankara, 2003, s. 248.

²² Muharrem Yazıcıoğlu, *Göze*, Ankara, 1979, s. 47.

²³ Mustafa Eski, *Âşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*, Ankara, 1975, s. 122-123.

²⁴ Âşık Zülfikar Divanî, *Evreninde Bir Nokta*, İstanbul, 1973, s. 184.

Çınar, Rüştü Tecer, Adanalı Kul Mustafa, Süleyman Yücekaya, Sivaslı Zakirî.

Âşıkların İstanbul'u ele alışları farklı sebeplere dayanmaktadır ve âşıkların her biri İstanbul konusuna farklı tarzda yaklaşmıştır. İstanbul mihverdi etrafında oluşan düşünce, niyet, inanç, tavır ve kanaatler bir bakıma bir şehrin anatomisi hükmündedir. Meselenin kültürel, iktisadi boyutları yanında sosyal psikolojik cephesi de vardır. Temayül, kanat ve düşünceler, halkbilimine, tarihe ve sosyolojiye ışık tutacak niteliktedir.

Elimizdeki 29 şiirden hareketle İstanbul konusunu üç ana başlık altında verebiliriz. *A. Genel kanaatler, B. Olumlu Yaklaşımlar, C. Olumsuz Yaklaşımlar.*

A. Genel kanaatler: Âşıkların İstanbul hakkındaki genel ifadeler; fizikî yapı, sosyal hayat, tabii yapı, tarih ve zıtlıklar olmak üzere beş başlık altında toplayabiliriz.

1. *Fizikî yapı:* Nice köşkü sarayı, nur saçan minareleri, sıra sıra dizilmiş meyhaneleri, yürümekle bitmeyen caddeleriyle yokuşu inişi engeli ve düzleri vardır. Etrafını kuleler surlar sarmıştır.

2. *Sosyal hayat:* Bir taraf uyanıkken diğer taraf uykudadır. Gecesiyle gündüzü belli değildir. Küçük şehirleri esir almıştır. Her dinden insan bulunur. Kahırlı, mihnetli ve nazlıdır. Ozanları Gülhane'de bayram yapmaktadır. Yaz gelince minili maksî moda görülür. Caddesinde parkında gezen seksi kızları vardır. İstanbul'da iki günde altı kere evlenilir. Her ne ararsan boldur. Şurdan-burdan bir hemşeri çıkar, seni araştırır. Görmeyenler bir kere görmelidir.

3. *Tabii yapı:* İki kıtaya hâkimdir. İki deniz burada el tutuşmuştur. Masmavi bahri vardır. Rüzgârı serindir ve hep batı yönden eser.

4. *Tarih:* Önceden Bizansların olan bu şehir, yedi tepe üzerine kurulmuştur. Padişahlar almak için birbiriyle yarışmıştır. Fatih burayı alınca bir çağ kapatılıp bir çağ açılmıştır. Toprağında yatan nice ereni ve her devire ait eserlerin vardır. Korkulu depremler yaşamıştır.

5. *Zıtlıklar:* İstanbul birçok özelliğinin yanında birtakım zıtlıklara da sahiptir. Şairlerin ifadelerine göre bunlar; güzeli-hakiri, âlimi-şakiri, sarhoşu-zakiri, gökdelenleri-viraneleri, gecekondusu-villası, orta direği-fakiridir. Kimi zevk sefada iken kimileri de ağlaşmaktadır.

B. Olumlu Yaklaşımlar: Bunları tarih, inanç, güzellik ve övgü unsurları, fiziki yapı, sosyal hayat, halk, istek-dilek, ilçeler, beldeler ve önemli yerler başlığı altında toplayabiliriz:

1. *Tarih*: Padişahların başkenti olan İstanbul'da fethin sembolü kutlu Ayasofya vardır. Buram buram tarih kokan bir kenttir. Kız Kulesi ve camileri ünlüdür. Bilginler taht-gâhıdır. Güzel toprağında çok erler yatar. Atatürk burada vefat etmiştir.

2. *İnanç*: Mukaddes beldedir. Burayı hadislerden ilham alan Fatih fethetmiştir. Evliya yatağıdır. Toprağında başta Eyüp Sultan olmak üzere nice ehl-i irfan, muhterem zevat, veli yatmaktadır. İlahi emire her an uyanları, benlik hırkasını tenden soyanları vardır. Camilerin insana kucak açar, minareler her yana el sallar. Kubbelerin harcında bir sır saklıdır.

3. *Güzellik ve övgü unsurları*: Şu koca âlemde birdir. Güzelliğini ve ihtişamını tarife güç yetmez, bir eşi yoktur. Her köşen misal-i cinandır. Kitaplar şair yazarlar, onun için çok şiir dizmiştir. Yedi dağ üstünde manzarası hoştur. Şehirler içinde en şöhretlisidir. Bir taşına bile paha biçilemez. Kıymetlidir, taşı toprağı paradır. Her ilden payı vardır; durmaksızın şarktan garptan hep vesaitler gelir. Vapurların denizleri donatmıştır. Çölü ovası Cennete benzer. Kışlar ılık geçer, yazı olmaz. Baharı yazı pek güzeldir. Bahçıvanların devşirip sattığı on iki ay solmayan burcu burcu kokan gülü vardır. Kışı, âşığa bahardır. Gönül sarhoşları onda ayılır. Bağ u gül-zarın güzeller meskenidir. Tadına doyulmaz haller buradadır. Ölüp kalınacak tek yer burasıdır. Güzelliğin dilden dile dolaşır, her gönülde bir yerin vardır. Sularında, al bayraklı sandallar parlar. Martılar her türlü kuşlar ötüşür. Güzel parkları yorgunluğu dindirir Görenlerde elem yas kalmaz. Ezelden beri sandal safaları meşhurdur. Burcu ve hisarları çok şeye şahittir. Kapalı Çarşı gayet muntazamdır. Şimali, şarkı her taraf asfalttır. Her zaman her yerde adı söylenir. Dalga vurup martıları kovarken bunu seyretmesi güzeldir. Büyükada'dan doğan gün, Moda'dan da batan gün günü seyredilir. Emirgan'da çay içilir.

4. *Fiziki Yapı*: Göklere uzanan tüm minareler, Boğazın mavisi yeşili ile Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile dünyanın cennetidir. Mavi denizler can damarıdır. Gemileri bağrında gizleyen ve her tarafı yalı olan Boğaz'ı çok güzeldir. Onu izleyen bahtiyar olur. Üzerinde inci gerdanlık vardır ve vapurlara yol verir. Haliç'i gönüllere iz bırakır. Barajı gölü şirindir. Bir baştanbaşa demir ağıları vardır. Güzel lokantaları, tarihi otel ve hanları vardır. Caddeleri Avrupa'yı andırır. Çok katlı evleri vardır ve muntazamdır. Boğaz'ı cennet gibi yemyeşildir.

Taksim Meydanı, İstanbul'un kalbidir. Türkiye cennettir, İstanbul İrem bağıdır.

5. *Sosyal hayat*: Otobüs, tren, taksi tramvayı çoktur, her tarafa ulaşım sağlanabilmektedir. Deniz kara insan selidir. Sayılmaz mahallesi, semti, lüks gazinoları ve sazları vardır. Düğünü toyun bir başkadır. Her saat her an zevki eğlencesi vardır. Süslü Beyoğlu her bakımdan üstündür. Çok sayıda pavyonu vardır. Her bir yerinde neşe huzur vardır. Sinemalarına parklarına doyulmaz. Uçaklar her an yolcular indirir. Nice nice gemiler yolcu taşır.

6. *Halk*: Melek sıfatlı, al yeşil giyinmiş, edalı, cilveli, nazlı kızları vardır. Güzelleri gayet servinazdır. Sokaklarda devamlı çiftler gezmektedir. Burada sayısız zengin ve bey yaşar. Usul, erkân yol buradadır. İnsanları, yoksulu gözetip kollar.

7. *İstek-Dilek*: Şairler İstanbul için güzel duygular beslerler. Canından can alıp da can katmaya razıdır. İstanbul'un dünya durdukça, Müslüman Türklerde kalmasını murat

8. *İlçeler, beldeler ve önemli yerler*: Tespit ettiğimiz şiirlerde şu beldeler ve önemli yerler zikredilmiştir: *Aksaray, Aşiyân, Ayasofya, Barbaros Hayrettin Parkı, Beyazıt, Beylerbeyi, Boğaz, Büyükkada, Çağlayan Meydanı, Çemberlitaş, Dolmabahçe, Emirgân, Eyüp, Fatih Camii, Fatih Köprüsü, Florya, Galata Köprüsü, Gülhane Parkı, Haliç Köprüsü, Hisarlar, İstinye, Kabataş, Kadıköy, Kapalı Çarşı, Kasımpaşa, Kız Kulesi, Marmara, Maslak, Mercan Yokuşu, Moda, Samatya, Taksim, Tarabya, Taşkızak, Tellibaba Tophane, Topkapı, Ümraniye, Üsküdar.*

C. Olumsuz yaklaşımlar: Şairlerin bir kısmı İstanbul'u farklı sebeplerden dolayı olumsuz yönde değerlendirmişlerdir. Onların bu yaklaşımları şu başlıklar altında ele alınabilir: Ahlaki çöküntü ve yozlaşma, düzensizlik-başıbozukluk, geçim, yapı ve imar işleri, hüznükeder.

1. *Ahlaki çöküntü ve yozlaşma*: Âlim, arif, evliya, eren yoktur. Dostluk bitmiş, tertemiz huyu bozulmuştur. Sözler argolaşmış; Kültür ağını heder olmuştur. Şeref ölmüş, şerefsizlik hak olmuş; namus haraç mezat satılmaktadır. Ahlak vicdan bozulmuş. Bayanları açık seçik giyinir. Duvarlara çirkin yazılar yazılmış. Kabadayı, kravatlı bey olmuştur. Burada tutan tuttuğunu kandırır. Hep eşekler kıyma edilmiştir. Ferde yağma olmuştur. İstanbul bu haliyle hem bir güzel hem de bir hiçtir.

Artık ne toprağı ne de taşın altındır. Hırsızı haydudu yol almıştır. Babaların sözü burada evlâdına geçmez olmuştur. Burada bir gün bile kalınmaz.

2. *Düzensizlik, başıbozukluk*: Eski güzelliğı neşesi yoktur. Haliç'i altınken pula dönmüştür. Yük gemisi, karayı yalayıp geçmektedir. Eserler, kaderine terk edilmiştir. Sokaklarında yüzlerce yavru kaybolmuştur. Sahipsiz kalmıştır ve çoğu yeri çöp kokmaktadır. Bina yığını ve insan sürüsü şehirdir. Birtakım yerler sadece Türk olana kapalıdır. Sarhoşları elde şişesi, sızıp kalmıştır. Geleceğı umutsuz yarını belirsizdir.

3. *Geçim*: Döviz, yerli parayı esir almış. Ev kirası karaborsadır. Aş yerine ekmek yiyip doyanları var. Yığınlar aç gezmektedir. Zalimdir, annelerin belin kırmıştır. İnsanlar bu şehirde dertten derde bulanmıştır, kimilerinin boynu bükülü kalmıştır. İnsanların çoğu havasına, suyuna alışmamıştır. Çiçek kokan yaylalar özlenir olmuştur. İstanbul, çilesi çekilmez, ömür defterini düren bir şehirdir.

4. *Yapı ve imar işleri*: Müteahhitler betonları kondurmaktadır, her tarafı beton yığını olmuştur. Cadde, sokak her taraf kazılmıştır. Her bir köşesi, yıkılmış viranedir. Bahçe bağıcı viran eylemişler.

5. *Hüzün- keder*: Yahya Kemal'in âşık olduğı İstanbul, güzelliğini yitirmiştir. Yürek yakan hali vardır. Çağları değıştiren Fatih, bir yanda garip yatmaktadır. Tarihi Sultan Ahmet, bitli turiste mekân olmuştur. Çarşı-Pazar yabancı yazılarla doludur. Güzel İstanbul, gümüş sularına kirler karışmış, her yanı mahvolmuştur. Nice bin âsarı yıkılmış göçmüştür. Huzur bağlarına sefalet dolmuştur. Martıların uykusu kaybolmuştur. Şiir, roman olan İstanbul tarihe karışmıştır.

.....

Üç bölüm altında değerlendirmeye çalıştığımız hükümler farklı zamanlarda farklı şairlerce söylenmiştir. "Her şey zıddı ile kaim" olduğuna göre elbetteki güzelliğın yanında çirkinlikler ve olumsuzluklar da olacaktır. Yukarıda sıraladığımız hükümler şairlerin şahsi kanaatleridir. Birçoğı konuya reel açıdan yaklaşmamış olabilir. Ancak hepsinin ortak fikri dünyanın en güzel şehri olan İstanbul'un şanına, tarihine, şerefine kutsallığına yaraşır kimlikte bir şehir olması yönündedir. Bizlere düşen halkın gözü kulağı dili tercümanı olarak nitelediğimiz âşıkların sözlerine bir nebze de olsa kulak asmak, söylenen sözlerden hareketle gerekenleri yapıp gelecek nesillere gönüllerdeki

güzel İstanbul'u teslim etmek olmalıdır.

.....
Genel

- Bir yanda mahyalarla nur saçan minareler. (A. Rıza Taçlı)
 Bir yanda sıra sıra dizilmiş meyhaneler. (A. Rıza Taçlı)
 Bir yanda gökdelenler, bir yanda viraneler. (A. Rıza Taçlı)
 Bir taraf uyanıkken diğer taraf uykuda. (A. Rıza Taçlı)
 Bir girift bilmece için dışına tezat; tezatlar gergef gibi sinende
 nakış nakış, bir yüzünde mutluluk birinde mahzun bakış. (A. Rıza Taçlı)
 Bir yanda volkan gibi patlıyor çöp dağları. (A. Rıza Taçlı)
 Ezel, İmparator Bizanslar'ındım. (Âşık Balı)
 Masmavi bahri var vapur yolcusu. (Âşık Balı)
 İnişi çıkışı düzlerin vardır. (Âşık Balı)
 Güzeli de sende, hakir de sende. (Cefaî)
 Âlim, şakir, sarhoş, zakir de sende. (Cefaî)
 Orta direk sende, fakir de sende. (Cefaî)
 Küçük şehirleri esir alırsın. (Cefaî)
 Kimi zevk sefada kimi ağlaşır, hepsi sende bir hayatı paylaşır.
 (Cefaî)
 Gecekondu villa ile kaynaşır. (Cefaî)
 Yedi tepe üzerine kurulmuş. (Nimri Dede)
 Etrafını sarmış kuleler surlar, "Yeditepe üstü İstanbul" derler.
 (Dertli Cafer)
 Hâlâ çözülmemiş sırdır İstanbul. (Kadimî)
 Savaşçılar senin için çarpıştı, padişahlar almak için yarıştı. (Mürsel
 Sinan-1)
 Köprülerden iki kıta geçilir. (Nedim Uçar)
 Belli olmaz gecesiyle gündüzü. (Noksanî)
 Sende pek korkulu depremler oldu, bilmem bozuk mudur fayın
 İstanbul.(Ömer Tonbul-1)
 Yokuşlu engelli düzlü İstanbul. (Noksanî)
 Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul. (Noksanî)
 Her dinden insan var. (Ömer Tonbul-1)
 Hem Avrupalısın hem bir Asyalı, var iki kıtada payın İstanbul.
 (Ömer Tonbul-1)
 Her devire ait eserlerin var. (Ömer Tonbul-1)

Fatih'in topları sana saçıldı, bir çağ kapatıldı bir çağ açıldı. (Ömer Tonbul-1)

Nice erenler var, sende yatıyor. (Ömer Tonbul-1)

Sende gördüm, nice köşkü sarayı. (Ömer Tonbul-2)

Eser ince serin yelin İstanbul. (Ömer Tonbul-2)

İki deniz, sende el tutuşmuşlar. (Ömer Tonbul-2)

Fatih'ten Yavuz'dan derman güç aldın. (Ömer Tonbul-2)

Bitmiyor caddeler, yürü ha yürü. (Sait Kaya)

Rüzgârı esermiş, hep batı yönden. (Şahinoğlu)

Turistler kaplamış, değişik dinden. (Şahinoğlu)

Gülhane'de bayram yapar ozanlar. (Şahinoğlu)

Bağlanmışsın, Avrupa Anadolu. (Temüroğlu)

Bizans'tır çevreni surla set eden. (Yorgansız Hakkı Çavuş)

Yaz gelince, moda minili maksî. (Zülfikar Divanî)

Cadde parkta gezen kızların seksî. (Zülfikar Divanî)

İki günde altı kere evlenin. (Adanalı Kul Mustafa)

Dul İstanbul'da bir gün bile kalman. (Adanalı Kul Mustafa)

Hemen bir hemşehri çıkar, şurdan burdan seni araştırır. (Adanalı Kul Mustafa)

Sen haber ver cebindeki paradan, her ne ararsan İstanbul'da boldur. (Adanalı Kul Mustafa)

Seni görmeyenler bir kere görsün. (Adanalı Kul Mustafa)

Olumlu Yaklaşımlar

Bir yanda ehl-i irfan, nice muhterem zevat. (A. Rıza Taçlı)

Bir yanda Ayasofya, kutlu fethin sembolü. (A. Rıza Taçlı)

Arasam, şu cihanda eşi bulunmaz daha. (A. Rıza Taçlı)

Canımdan can alıp da canına can katayım. (A. Rıza Taçlı)

Damarında kan olup ben nabzında atayım. (A. Rıza Taçlı)

Bir yanda Ümraniye bir yanda Taksim, Moda (A. Rıza Taçlı)

Vapurların denizleri donatmış. (Âşık Balı)

Gayet muntazamdır, *Kapalı Çarşı*. (Âşık Balı)

Her taraf asfalttır, şimalî şarkı. (Âşık Balı)

Ulaşımı çoktur, tireni ve taksi. (Âşık Balı)

Sayılmaz mahallen, semtin İstanbul. (Âşık Balı)

Lüküs gazinolar, sazların vardır. (Âşık Balı)

Al yeşil giyinmiş kızların vardır. (Âşık Balı)

Nefistir, ekmeğin aşın İstanbul. (Âşık Balı)
 Hoştur güzellerin melek sıfatlı. (Âşık Balı)
 Evleri muntazam hep yedi katlı, mermerden yapılmış üstü savatlı.

(Âşık Balı)

Mercandır toprağın taşın İstanbul. (Âşık Balı)
 Bulunmaz menendin eşin İstanbul. (Âşık Balı)
 Âşığa bahardır kışın İstanbul. (Âşık Balı)
Galata Köprüsü, Mercan Yokuşu (Âşık Balı)
 Sarraflar *Çemberlitaş*'ın İstanbul (Âşık Balı)
Kasımpaşa, Taksim, Gülhane Parkı (Âşık Balı)
Fatih Sultan Mehmet Camisi'n gördüm. (Âşık Balı)
Barbaros Hayrettin Parkına vardım. (Âşık Balı)
Aksaray güzeli yakar yüreği. (Âşık Balı)
Dolmabahçe Atatürk'ün durağı. (Âşık Balı)
Samatya'da aldım yedim çöreği. (Âşık Balı)
 Hoştur *Florya*'sı denize düştüm. (Âşık Balı)
Eyüp Tekkesinde buldum ihlâsı. (Âşık Balı)
 Seksen bir ilinde bütün dünyada, ayrılmış her yerde payın İstanbul.

(Cefaî)

Her gün bir semtinde olsa da olay, bir başkadır düğün toyun
 İstanbul. (Cefaî)

Sayısız, zengininin beyin İstanbul. (Cefaî)

Belki bir Avrupa, belki dünyasın, belli değil rakam sayın İstanbul.

(Cefaî)

Çok güçlüsün, hep ayakta kalırsın. (Cefaî)
 Kokar, burcu burcu gül İstanbul'da. (Daimî)
 Güzelleri, gayet servinaz olur. (Daimî)
 Bahçıvanlar, gül devşirir gül satar. (Daimî)
 Güzel toprağında çok erler yatar. (Daimî)
 Erkân İstanbul'da yol İstanbul'da. (Daimî)
 Cennete benziyor çölü ovası. (Daimî)
 Evliya yatağı gerçek yuvası. (Daimî)
 Sanma bir taşına paha biçilir. (Daimî)
 Altın İstanbul'da pul İstanbul'da. (Daimî)
 Tadına doyulmaz hal İstanbul'da. (Daimî)
 Yurdumun her yeri cennettir, ama ölürsen de öl İstanbul'da.

(Daimî)

Artık İstanbul'un dünya durdukça, Müslüman Türklerde kalması gerek. (Kocaman)

Aşiyân, Beylerbeyi, Boğaz, Fatih Köprüsü, Hisarlar, İstinye, Maslak, Taksim, Tellibaba (Mahzuni Şerif).

Ayasofya Cami, Beyazıt, Beylerbeyi, BoğazÇağlayan Meydanı, Haliç Köprüsü, Kabataş, Kapalı Çarşısı, Kasımpaşa, Kız Kulesi, Marmara, Taşkızak, Tophane, Topkapı Müzesi (Mustafa Tonbul)

Cennetten bir örnek verir İstanbul. (Nimri Dede)

Burası bilginler tahtıgâhıdır. (Nimri Dede)

Dünyanın cenneti sensin İstanbul. (Dertli Cafer)

Göklere uzanan tüm minareler, Boğaz'ın mavisi yeşili ile Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile dünyanın cenneti sensin İstanbul. (Dertli Cafer)

İnci gerdanlıklar taktın Boğaz'a. (Dertli Cafer)

Cennete benziyor İstanbul. (İbrahim Kara)

Edalı cilveli nazlı kızları (İbrahim Kara)

Güzelliğin dilden dile dolaşır, her gönülde yerin vardır İstanbul.

(Kadimî)

Nice velilerin hem de erin var. (Kadimî)

Bitip tükenmeyen servet varın var. (Kadimî)

Senin her şehirden ayrı yerin var. (Kadimî)

Şu koca âlemde birdir İstanbul. (Kadimî)

Bir benzerin eşin yoktur cihanda. (Kadimî)

Nice han sultanlar dem tuttu sende. (Kadimî)

Buram buram tarih kokan bir kentsin. (Mustafa Tonbul)

Tarifin zor olur güzel İstanbul. (Mustafa Tonbul)

Neşe huzur vardır her bir yerinde. (Mustafa Tonbul)

İnsanın denizde yüzer İstanbul. (Mustafa Tonbul)

Kız kulesi bir bakışta seçilir. (Nedim Uçar)

Emirgan'da demli çaylar içilir. (Nedim Uçar)

Boğazlarda yosun tutmuş mavi su. (Nedim Uçar)

Görünür uzaktan baksan camiler. (Noksanî)

Gezer sokaklarda çiftler sunalar. (Noksanî)

Övmeye münasip süslü İstanbul. (Noksanî)

Her dakika vardır, mevcut vesait. (Noksanî)

Otobüs taksi tramvay transit, istasyonu iskelesi müsait. (Noksanî)

Yoktur, bir emsali özlü İstanbul. (Noksanî)

Zevki, eğlencesi her saat her an. (Noksanî)
 Seyirli, neşeli, sazlı İstanbul. (Noksanî)
 Gelir vesaitler, Garp ile Şarktan. (Noksanî)
 Gezmekten doyulmaz, sinema parktan. (Noksanî)
 Her yandan üstündür, süslü Beyoğlu. (Noksanî)
 Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul. (Noksanî)
 Görenlerde elem kalmaz yas gider, kahırlı mihnetli nazlı İstanbul.
 (Noksanî)
 Demir ağların var, bir baştanbaşa. (Ömer Tonbul-1)
 Atatürk burada verdi canını, sığmaz tarihlere zayın İstanbul. (Ömer
 Tonbul-1)
 Her yerde her zaman söylenir adın. (Ömer Tonbul-1)
 Ne güzel boğazın her yanı yalı. (Ömer Tonbul-1)
 Sularında al bayraklı sandallar, parlıyor yıldızın ayın İstanbul.
 (Ömer Tonbul-1)
 Sende var, tarihi oteller hanlar. (Ömer Tonbul-1)
 Hayran olur seni gezen insanlar. (Ömer Tonbul-1)
 Güzel lokantalar şirin oteller. (Ömer Tonbul-1)
 Boğaz gemileri bağrında gizler, köprüler boğazı yüceden izler.
 (Ömer Tonbul-1)
 Senin can damarın mavi denizler. (Ömer Tonbul-1)
 Pek güzeldir, deniz kıyın İstanbul. (Ömer Tonbul-1)
 Camilerin kucak açar insana. (Ömer Tonbul-1)
 Minareler el sallıyor, her yana. (Ömer Tonbul-1)
 Boğazı izleyen olur bahtiyar. (Ömer Tonbul-1)
 Akar gider, deniz suyun İstanbul. (Ömer Tonbul-1)
 Boğazın suyu gür, içe akıyor. (Ömer Tonbul-1)
 Marmara ön bahçe, gelen bakıyor. (Ömer Tonbul-1)
 Haliç, gönüllere iz bırakıyor. (Ömer Tonbul-1)
 Kaynaktır, barajın kuyun İstanbul. (Ömer Tonbul-1)
 Kıymetlisin, taşın toprağın para. (Ömer Tonbul-1)
 İzler birbirini her iki kara. (Ömer Tonbul-1)
 Ötüşür martılar her türlü kuşlar. (Ömer Tonbul-2)
 Ne güzeldir, dağın belin İstanbul. (Ömer Tonbul-2)
 Kıymetlisin, taşın toprağın altın. (Ömer Tonbul-2)
 Bulunmaz, kıracın çölün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)
 Yerin yüce yedi tepeli kara. (Ömer Tonbul-2)

Baktım, sana kucak açmış Marmara. (Ömer Tonbul-2)
 Şirindir, barajın gölün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)
 Şirindir ,Haliç'in illâ Boğaz'ın. (Ömer Tonbul-2)
 Pek güzeldir, senin baharın yazın. (Ömer Tonbul-2)
 Kışlar ılık geçer, olmaz ayazın. (Ömer Tonbul-2)
 Solmaz, on iki ay gülün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)
 Nice âşıkların hayrandır sana. (Ömer Tonbul-2)
 Camilerin kucak açar insana. (Ömer Tonbul-2)
 Minareler el sallıyor her yana. (Ömer Tonbul-2)
 Boğazın etrafı, pek hoş manzara. (Ömer Tonbul-2)
 İzler, bir birini her iki kara. (Ömer Tonbul-2)
 Bir sır saklı, kubbelerin harcında. (Recep Kızılkaya)
 Fatih'i Yavuz'u gören İstanbul. (Recep Kızılkaya)
 İki kıta, hasretini dindiren. (Recep Kızılkaya)
 İlahi Emire her an uyanları var. (Şahinoğlu)
 Benlik hırkasını tenden soyanları var. (Şahinoğlu)
 Fatiha bekleyip sinde yatanları var. (Şahinoğlu)
 Boğazların vapurlara yol verir. (Temüroğlu)
 Caddelerin Avrupa'yı andırır. (Temüroğlu)
 Her an uçak yolcuları indirir. (Temüroğlu)
 Güzel parklar, yorgunluğu dindirir. (Temüroğlu)
 Her zaman övdüğüm güzel İstanbul. (Temüroğlu)
 Vapur sesi, taksi otobüs sesi. (Temüroğlu)
 Anıtların tüm dünyanın hevesi. (Temüroğlu)
 Kız Kulesi, Ayasofya, camiler. (Temüroğlu)
 Yolcu taşır, nice nice gemiler. (Temüroğlu)
 Eyüp Sultan nice ermiş anıtı var. (Temüroğlu)
 Kapalı Çarşıların güzel Kulesi. (Temüroğlu)
 Tarife gücüm yetmiyor. (Yazıcıoğlu)
 Pavyonlarla dolu kentin. (Yazıcıoğlu)
 Tabiatın semtin güzel. (Yazıcıoğlu)
 Padişahların başkenti. (Yazıcıoğlu)
 Yoksula gülen İstanbul. (Yazıcıoğlu)
 Deniz kara insan seli. (Yazıcıoğlu)
 Yazın kışın solmaz gülü (Yazıcıoğlu)
 Kitaplar şair yazarlar, sana çok şiir dizerler. (Yazıcıoğlu)
 Her köşen misal-i cinan İstanbul. (Yorgansız Hakkı Çavuş)

Mukaddes beldesin, inan İstanbul. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Hadisle Fatih'tir, seni fet(h)eden. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Nice bin hatıran, tarihe geçmiş. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Nice bin ümera, sende medfundur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Nice bin tacirin, sende meskûndur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Nice bin muhibbin, sana metfundur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Nelere şahittir, burcun hisarın, asırları görmüş nice âsârın.
 (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Güzeller meskeni bağ u gülzarın. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Yedi dağ üstünde manzaran hoştur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Şehirler içinde şöhretin baştır. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 Gönül sarhoşları, sende ayılır. (Zülfikar Divanî)
 Turist olup gelen yaşlısı genci. (Zülfikar Divanî)
 Sandal Safaları meşhur ezeli. (Zülfikar Divanî)
 Rüzgâr esip yaprakları ovarken, İstanbul'u seyretmesi ne güzeldir.
 (Süleyman Yücekaya)
 Dalga vurup martıları kovarken, İstanbul'u seyretmesi ne güzeldir.
 (Süleyman Yücekaya)
 Büyükada'dan doğan günü seyret, batarken de bir güzel Moda'dan
 bak. (Süleyman Yücekaya)
 Kadıköy Üsküdar ve Tarabya'dan İstanbul'u seyretmesi ne
 güzeldir. (Süleyman Yücekaya)
 Mavi gökte beyaz kuşlar uçarken, Emirgan'da durup bir çay
 içerken, hazin hazin gemileri geçerken, İstanbul'u seyretmesi ne güzel.
 (Süleyman Yücekaya)
 Cennet gibi Boğaz'ı Yemyeşildir. (Süleyman Yücekaya)
 İstanbul'un kalbi Taksim Meydanı'dır. (Süleyman Yücekaya)
 Her yanı denizle süslenmiştir. (Süleyman Yücekaya)
 Şehitlerin Fatihlerin vatanıdır. (Süleyman Yücekaya)
 Türkiye cennettir, İstanbul İrem. (Süleyman Yücekaya)
 Ne kadar güzeldir yerin İstanbul. (Zakirî)
 Havası güzeldir. (Zakirî)
 Ortası deniz, dört yanı karadır. (Zakirî)
 İçinde Evliya şehidi, doludur. (Zakirî)
 Tarihi şanlı, şerefi uludur. (Zakirî)
 Bülbül sadası ezanlar okunur. (Zakirî)

Olumsuz yaklaşımlar

Bir yanda şeref, namus satılır, haraç mezat. (A. Rıza Taçlı)
 Bir yanda garip yatar değiştiren çağları. (A. Rıza Taçlı)
 Tarihi Sultan Ahmet bitli turiste mekân. (A. Rıza Taçlı)
 Ey İstanbul İstanbul yürek yakan halin var. (A. Rıza Taçlı)
 Ömür defterimi dürdü. (Ali Çınar)
 Hırsızı haydudu yol aldı. (Ali Çınar)
 Kimileri boynu bükülü kaldı. (Ali Çınar)
 İstanbul'un çilesi çekilmiyor. (Ali Çınar)
 Çiçek kokan yaylamızı özledim. (Ali Çınar)
 Köyüme geri dönsem ar geliyor. (Ali Çınar)
 Havasına, suyuna alışmadım. (Ali Çınar)

Çayırı tarlayı satma, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)
 Hep eşekler kıyma oldu, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)
 Ev kirası karaborsa, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)
 Bizim avrat koydu kaçtı, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)
 Ne toprağın ne de taşın altınmış İstanbul. (Cefaî)
 Umutsuz gelecek belirsiz yarın, bozulmuş tertemiz huyun İstanbul.

(Cefaî)

Nerede Fatihler Yavuzlar nerde; kayıp olmuş asıl soyun İstanbul.

(Cefaî)

Bir insan sürüsü, bina yığını. (Cefaî)

Koca Fatih Sultan Mehmet, çöplük kokar demet demet, sahipsiz
 kalmış şehrin

Kalk da şu İstanbul'a bak. (Devran Baba)

Huzur bağlarına sefalet doldu. (İbrahim Kara)

Yahya Kemal seni böyle mi sevdi, güzelliğin n'oldu güzel İstanbul.

(Mürsel Sinan-1)

Gümüş sularına kirler karıştı, her yanın mahvoldu güzel İstanbul.

(Mürsel Sinan-1)

Duvarlara çirkin yazı yazılmış, cadde sokak her tarafı kazılmış.

(Mürsel Sinan-2)

Dostluk bitmiş, ahlak vicdan bozulmuş. (Mürsel Sinan-2)

Müteahhitler betonları kondurur. (Mürsel Sinan-2)

Burada tutan tuttuğunu kandırır. (Mürsel Sinan-2)

Şeref ölmüş, şerefsizlik hak olmuş. (Mürsel Sinan-2)

- Sözler argolaştı, bitti velhasıl. (Mürsel Sinan-2)
 Âlim, arif, evliya yok eren yok. (Mürsel Sinan-2)
 Kabadayı kıravathlı bey olmuş. (Nedim Uçar)
 Yük gemisi, yalar geçer karayı. (Nedim Uçar)
 Döviz esir almış, yerli parayı. (Nedim Uçar)
 Kayıp olmuş martıların uykusu. (Nedim Uçar)
 Sarayları beton ile bir sayıp, tarihlerin taş olduğu İstanbul. (Nedim Uçar)
- Şiir roman olan İstanbul nerde? (Nizamî)
 Yazılar yabancı bu benim yurdum, çok aradım hangi yerde İstanbul. (Nizamî)
 Yıkılmış virane, her bir köşesi, yoktur eski güzelliği neşesi. (Nizamî)
 Sızmış sarhoşları elde şişesi, düşmüştür çıkmaz bir derde İstanbul. (Nizamî)
- Yağma oldu ferde İstanbul. (Nizamî)
 Heder eylemişler, kültür ağını, viran eylemişler bahçe bağını. (Nizamî)
- Her tarafı olmuş, beton yığını. (Nizamî)
 Haliç'i altınken pula döndüren İstanbul. (Recep Kızılkaya)
 Hemi bir güzelsin, hem de bir hiç. (Recep Kızılkaya)
 Zalim İstanbul annelerin belin kırdı. (Rüştü Tecer)
 İstanbul'da babaların sözü geçmez. (Rüştü Tecer)
 Burası İstanbul, insanlar sürü. (Sait Kaya)
 Yüzlerce yavrumuz böyle kayboldu, kayboldu İstanbul sokaklarında. (Sait Kaya)
- Bu şehirde dertten derde bulandım. (Şahinoğlu)
 Cadde ortasında ahlak bozanlar, neler gördü İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)
 Aş yerine ekmek yiyip doyanları var. (Şahinoğlu)
 Sadece Türk olana kapalı yerler. (Şahinoğlu)
 Çırçıplak bayanlar, o biçim erler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)
 Kilisede nöbet tutan askerler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)
 Kahve köşesinde, "gele" atanları var. (Şahinoğlu)
 Kaderine terk edilen eserler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)

Yığınlar açlar gezenler, saçları yolan İstanbul. (Yazıcıoğlu)
 Nice bin âsarin yıkılmış göçmüş. (Yorgansız Hakkı Çavuş)
 İstanbul ne zalim yersin. (Adanalı Kul Mustafa)
 Burada bir gün bile kalınmaz. (Adanalı Kul Mustafa)

METİNLER

1. A. Rıza Taçlı	<i>İstanbul</i>
2. İsmail Azeri	<i>Sakın Gelme İstanbul'a</i>
3. Âşık Balı	<i>Güzel İstanbul</i>
4. Cefaî	<i>İstanbul</i>
5. Daimî	<i>Eser Bad-ı Saba Yel İstanbul'da</i>
6. Nimri Dede	<i>İstanbul</i>
7. Dertli Cafer	<i>Cennet İstanbul</i>
8. Devran Baba	<i>İstanbul'a Bak</i>
9. İbrahim Kara	<i>İlim İstanbul'un Sesi</i>
10. Kadimî	<i>İstanbul</i>
11. Kocaman	<i>İstanbul'un Fethi</i>
12. Mahzunî Şerif	<i>İstanbul</i>
13. Mustafa Tonbul	<i>İstanbul</i>
14. Mürsel Sinan-1	<i>İstanbul</i>
15. Mürsel Sinan-2	<i>Hallerimiz Yamandır</i>
16. Nedim Uçar	<i>İstanbul'da Hava Nasıl</i>
17. Nizamî	<i>İstanbul</i>
18. Noksanî	<i>İstanbul</i>
19. Ömer Tombul-1	<i>İstanbul</i>
20. Ömer Tombul-2	<i>İstanbul</i>
21. Recep Kızılkaya	<i>İstanbul</i>
22. Sait Kaya	<i>İstanbul Sokakları</i>
23. Şahinoğlu	<i>Neler Gördü İstanbul'da</i>
<i>Gözlerim</i>	
24. Temüroğlu	<i>İstanbul</i>
25. Yazıcıoğlu	<i>1977'de İstanbul</i>
26. Yorgansız Hakkı Çavuş	<i>İstanbul Destanı</i>
27. Zülfikar Divanî	<i>İstanbul</i>
28. Çınar Ali (Sivas)	<i>İstanbul'un Çilesi</i>
29. Rüştü Tecer	<i>İstanbu</i>

30. Adanalı Kul Mustafa *İstanbul'da*
 31. Süleyman Yücekaya *İstanbul*
 32. Zakirî *İstanbul*

.....

METİNLER

-1-

A. Rıza Taçlı

İstanbul

Bir yanda mahyalarla nur saçan minareler
 Bir yanda sıra sıra dizilmiş meyhaneler
 Bir yanda gökdelenler bir yanda viraneler
 Bir yanda Ümraniye bir yanda taksim, Moda
 Bir taraf uyanırken diğer taraf uykuda

Bir yanda raks ederken bir yanda durur zaman
 Bir yanda isyan eder coşar kudurur zaman
 Her geçen saniyeye mührünü vurur zaman
 Zamanın dehlizinde kaybolur gider mazi
 Bir sıklet ki çekemez ne akıl ne terazi

Bir yanda ehl-i irfan nice muhterem zevat
 Bir yanda şeref namus satılır haraç mezat
 Bir girift bilmecesin için dışına tezat
 Tezatlar gergef gibi sinende nakış nakış
 Bir yüzünde mutluluk birinde mahzun bakış

Bir yanda kumrulara mesken olmuş bağları
 Bir yanda volkan gibi patlıyor çöp dağları
 Bir yanda garip yatar değiştiren çağları
 Tarihi Sultan Ahmet bitli turiste mekân
 Ruhu havaya uymuş mumya dolu camekân

Bir yanda şaşkınlara türbe olmuş türbedar
 Ben seni anlatamam anlatsam haşre kadar
 Ey İstanbul İstanbul yürek yakan halin var

Canımdan can alıp da canına can katayım
Damarında kan olup ben nabzında atayım

Bir yanda Ayasofya kutlu fethin sembolü
Bu manayı kaybeden kaybeder İstanbul'u
İstanbul'da bulurum ben yine İstanbul'u
Arasam şu cihanda eşi bulunmaz daha
Şafak söktü ufkunda çok az kaldı sabaha²⁵

²⁵ A. Rıza Taçlı, *Mayınlı Yol*, Sivas, 1995, 176-177.

-2-

İsmail Azeri**Sakın Gelme İstanbul'a ***

Gardaşım haberin aldım	Olur olmaz lokma yutma
Sakın gelme İstanbul'a	Çürük yere temel atma
Çok acele haber saldım	Çayırı tarlayı satma
Sakın gelme İstanbul'a	Sakın gelme İstanbul'a

Bize de bir şeyler oldu	Oğlanı gönderdik kursa
Yavrular sarardı soldu	Kendine düşürme tasa
Hep eşekler kıyma oldu	Ev kirası karaborsa
Sakın gelme İstanbul'a	Sakın gelme İstanbul'a

İster gücen ister darıl	AZERİ zannetme hoştu
Şerefle tarlana yorul	Gözüm yaştı elim boştu
Akşam da Fatoş'a sarıl	Bizim avrat koydu kaçtı
Sakın gelme İstanbul'a	Sakın gelme İstanbul'a ²⁶

-3-

Âşık Balı**Güzel İstanbul**

Vapurların denizleri donatmış	<i>Galata Köprüsü, Mercan Yokuşu</i>
<i>Sirkeci</i> 'den <i>Haydarpaşa</i> 'n İstanbul	Gayet muntazamdır <i>Kapalı Çarşı</i>
<i>Unkapanı Adalar</i> 'a kol atmış	Ağır tüccarları zeri gümüşü
<i>Yedikule Beşiktaş</i> 'ın İstanbul	Sarraflar <i>Çemberlitaş</i> 'ın İstanbul

<i>Kasımpaşa, Taksim, Gülhane Parkı</i>	İnişin çıkışın düzlerin vardır
Her taraf asfalttır şimali şarkı	Lüküs gazinolar sazların vardır
Ulaşımı çoktur tireni ve taksi	Al yeşil giyinmiş kızların vardır
Sayılmaz mahallen semtin İstanbul	Sürme kirpik karakaşın İstanbul

<i>Fatih Sultan Mehmet Camisi</i> 'n gördüm	Hoştur güzellerin melek sıfatlı
<i>Barbaros Hayrettin Parkı</i> na vardım	Evleri muntazam hep yedi katlı
Birkaç gün de <i>Kadıköy</i> 'ünde kaldım	Mermerden yapılmış üstü savatlı*
Nefistir ekmeğın aşın İstanbul	Mercandır toprağın taşın İstanbul

* Dörtlüklerin okunuşu şu sıra ile olacaktır:

1	2
3	4
5	6

²⁶ Şiir, tarafımızdan derlenmiştir. (5 Kasım 2007, Sivas) D. K.

* savat:

Bakırköy, Feriköy suların içtim
Vardım *Yeşilköy*'e gezdim dolaştım
Hoştur *Florya*'sı denize düştüm
Gençlere hayattır yaşın İstanbul

Sivrihisar, Şişli, Mecidiyeköy'ü
Kurtuluş, Harbiye, Radıyoevi
Tahsil terbiyeli paşası beyi
Methederim seni peşin İstanbul

Davutpaşa, Kazlıçeşme mevkisi
Eyüp Tekkesinde buldum ihlâsı
Ayasofya, Sultan Ahmet Çeşmesi
Üçün yedin kırkın beşin İstanbul

Masmavi bahri var vapur yolcusu
Amerika, İngiltere nüfusu
Bütün dünya ecnebler Gürcü'sü
Ege, Karadeniz komşun İstanbul

Ezel İmparator Bizanslar'ındın
Birinci Murat'tan bugünü buldun
Bir zaman Yıldırım Bayezit oldun
Fatih Sultan Mehmet başın İstanbul

Samatya'da aldım yedim çöreği
Aksaray güzeli yakar yüreği
Dolmabahçe Atatürk'ün durağı
Bulunmaz menendin eşin İstanbul

Âşık BALI der ki sözlerim âlâ
Gezdim İstanbul'u dört yanı kale
Ne kadar anlatsam zevk verir dile
Âşığa bahardır kışın İstanbul²⁷

-4-

Cefâî

İstanbul

Her gelen bir başka tarif eylemiş
Bana göre nasıl duyun İstanbul
Ne toprağın ne de taşın altınmış
Altın olan senin suyun İstanbul

Hiç düşmedin endişeye feryada
Seni seven var mı benden ziyada
Seksen bir ilinde bütün dünyada
Ayrılmış her yerde payın İstanbul

Bir yanın pas tutmuş bir yanın kalay
Bir yanın bölük bölük bir yanın alay
Her gün bir semtinde olsa da olay
Bir başkadır düğün toyun İstanbul

Güzeli de sende hakir de sende
Âlim şakir sarhoş zakir de sende
Orta direk sende fakir de sende
Sayısız zengininin beyin İstanbul

Sen nasıl bir vücut nasıl bünyesin
Gönülde armasın kolda künyesin
Belki bir Avrupa belki dünyasın
Belli değil rakam sayın İstanbul

Çok güçlüsün hep ayakta kalırsın
Küçük şehirleri esir alırsın
Mahkemeye versen berat olursun
Orda da bulunur dayın İstanbul

Kimi zevk sefada kimi ağlaşır

Yetmişlik nineyle on beşlik torun

²⁷ Sevim Emir (Karagünlü), *Arguvanlı Âşık Balı Günlüğü ve Şiirleri*, Malatya, 2004, 318-320.

Hepsi sende bir hayatı paylaşır
Gecekondu villa ile kaynaşır
Belirsiz şehirin köyün İstanbul

FuHuş hayatında olmuşlar sorun
Umutsuz gelecek belirsiz yarın
Bozulmuş tertemiz huyun İstanbul

Anladım düşmüşsün çaresiz derde
Edepte hayâda kalmamış perde
Nerede Fatihler Yavuzlar nerde
Kayıp olmuş asıl soyun İstanbul

CEFAÎ'm der yakalamış çağını
Bir insan sürüsü bina yığını
Göremedim yaylan ile dağını
Söyle neyin kalmış neyin İstanbul²⁸

-5-

Daimî

Eser Bad-ı Saba Yel İstanbul'da

İstanbul iline azm edip geldim
Kokar burcu burcu gül İstanbul'da
Gamdan azat oldum şad olup güldüm
Eser bad-ı saba yel İstanbul'da

Yeşerir bahçeler bahar yaz olur
Dallarında kumru olur baz* olur
Güzelleri gayet servinaz olur
Şakır bülbül gibi dil İstanbul'da

Bahçıvanlar gül devşirir gül satar
Âlemi hoş olur cana can katar
Güzel toprağında çok erler yatar
Erkân İstanbul'da yol İstanbul'da

Önünde Marmara deniz havası
Cennete benziyor çölü ovası
Evliya yatağı gerçek yuvası
Ara hem-demini bul İstanbul'da

Yeşerir hoş olur bahçesi bağı
Hayal hayal olur ovası dağı
Açılıp gelince yaz bahar çağı
Bekâr İstanbul'da dul İstanbul'da

Çıkılır kırlara meyler içilir
Sanma bir taşına paha biçilir
İki nokta birbirinden seçilir
Altın İstanbul'da pul İstanbul'da

Çoban olsam sürülerin gütmeye
Bülbül olsam bahçelerde ötmeye
Sana gelen eli olmaz gitmeye
Tadına doyulmaz hal İstanbul'da

Âşık olan olur buna müsemma
Âşıklık dediğin gizli muamma
Yurdumun her yeri cennettir ama
Fakat ölürsen de öl İstanbul'da

Arif isen buna aklını erdir
Bunu bana veren Hazret-i pirdir
İstanbul ülkesi doğduğum yerdir
Eylen ey DAİMÎ kal İstanbul'da

-6-

Nimri Dede

²⁸ Şiir, tarafımızdan derlenmiştir. (13 Haziran 2003, Sivas) D. K.

* baz:

İstanbul

Yedi tepe üzerine kurulmuş Nice bin güzeller dolup boşalır
 Cennetten bir örnek verir İstanbul Nice bin hasretler muradın alır
 Sanki kudretten bu damga vurulmuş Her birinden hoşça bir seda kalır
 Cennetten bir örnek verir İstanbul Cennetten bir örnek verir İstanbul

Burası bilginler tahtıgâhıdır
 Bunu mahzun eden gurbet ahıdır
Dede'n de buranın bir Emrah'ıdır
 Cennetten bir örnek verir İstanbul²⁹

-7-

Dertli Cafer

Cennet İstanbul

Çıktım da Kule'ye seyrettim seni Etrafını sarmış kuleler surlar
 Ne güzel görünür güzel İstanbul "Yeditepe üstü İstanbul" derler
 Eğerki bir tarif gerekir ise Göklere uzanan tüm minareler
 Dünyanın cenneti sensin İstanbul Derler ki "Ne güzel cennet İstanbul"

Boğazın mavisi yeşili ile Elli bir vilâyet yüz elli kaza
 Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile DERTLİ'yim dolaştım ben defalarca
 Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile İnci gerdanlıklar taktın Boğaz'a
 Dünyanın cenneti sensin İstanbul Dünyanın cenneti sensin İstanbul³⁰

-8-

Devran Baba

İstanbul'a Bak

Koca Fatih Sultan Mehmet Bizans ordusunu yardım
 Kalk da şu İstanbul'a bak Güllü attın suru kırdın
 Çöplük kokar demet demet Türklere armağan verdin
 Kalk da şu İstanbul'a bak Kalk da şu İstanbul'a bak

Akmaz kurumuş nehirin Adını verdik Köprü'ye
 Gençliğe verir zehirin Kimde hal kaldı dipriye*
 Sahipsiz kalmış şehrin Yumulduk döndük** kipriye
 Kalk da şu İstanbul'a bak Kalk da şu İstanbul'a bak

²⁹ Ahmet Buran, **Nimri Dede Hayatı ve Şiirleri**, Elazığ, 2006, s. 67.

³⁰ Halil Atılgan, *Âşık dertli Kâzım*, Adana, tarihsiz, s. 42.

* *dipriye*: depremek, kıvılcılamak

** *döndük*: benzedik

Bana olur zalim gurbet
Orda durmak acı zulmet
Eğer olmaz ise zahmet
Kalk da şu İstanbul'a bak

Ermenileri Rumları
Geçtin gittin Kırımları
Çok kötüdür durumları
Kalk da şu İstanbul'a bak

Ne gül kaldı ne sarmaşık
Yaşantısı çok karmaşık
DEVİRAN BABA sana âşık
Kalk da şu İstanbul'a bak⁷

-9-

İbrahim Kara

İlim İstanbul'un Sesi

Dokuz yüz altmıştan sonra gelmedim O yeşil köylerin bak âşık oldu
Büyümüş gelişmiş gördüm İstanbul Kapısın kitleyen hep sana geldi
Boğaz Köprüsü'nü böyle bilmedim Huzur bağlarına sefalet doldu
Geçerken ödülün verdim İstanbul Düşündüm düşündüm durdum İstanbul

Köy şehrin mutfağıdır doyurur Hürriyet güneşi dolaşır kanda
Köy olmasa seni kimler kayırır Doğuda batıda bütün her yanda
Senin cilven eşi eşten ayırır Fatih'in Ata'mın hayali sende
Cennete benziyor yurdum İstanbul Böyle bir hikmete erdim İstanbul

Bu aşk böyle dolaştırır bizleri Âşık KARA seksen beşte yetersin
Gül açmış dudağı ceylan gözleri Garipler gönlüne neşe katarsın
Edalı cilveli nazlı kızları Fakirlerin ellerinden tutarsın
Her zaman böyle mi sordum İstanbul Düşküne edersin yardım İstanbul³¹

-10-

Kadimî

İstanbul

Güzelliğin dilden dile dolaşır Şu koca kâinat senle var oldu
Her gönülde yerin vardır İstanbul Senin seven senin ile bir oldu
Sevdalılar sende gezer dolanır Bedeninde kayıp oldu sır oldu
Âşıklara mekân yârdır İstanbul Hâle çözülmemiş sırdır İstanbul

Nice velilerin hem de erin var Bir benzerin eşin yoktur cihanda
Bitip tükenmeyen servet varın var Nice han sultanlar dem tuttu sende
Senin her şehirden ayrı yerin var Bugün seyir ettim kamerde günde

⁷ Devran Baba, *Tarif Etme*, İstanbul, 2001, s. 36.

³¹ Âşık İbrahim Kara, *Nurlar Dökülsün*, Ankara, 1990, s. 31.

Şu koca âlemde birdir İstanbul
-11-

Kocaman

İstanbul'un Fethi

"Kostantin mutlaka fetholacaktır."
Tüm dünyanın bunu bilmesi gerek
Peygamber'in methettiği askerinin
Bu müstesna şehri alması gerek

Kadimî can veren nurdur İstanbul³²

Bu şehrin Bizans'ta kalması ayıp
Çünkü şehit yatar Hazret-i Eyüp
Fatih'in bu şehre İstanbul deyip
Kostantiniye'yi silmesi gerek

Topların birini kırk öküz çekip
Edirne'den yola çıksın bin ekip
En kestirme yolu ederek takip
Kostantin önüne gelmesi gerek

Asker gemileri karadan çeksün
Leventler gemiler Haliç'e çıksın
Ulubatlı Hasan sancağı diksin
Ya gazi ya şehit olması gerek

Tekbirle inlesin yerler ve gökler
Ehl-i İslâm fetih müjdesi bekler
Susmasın askeri coştursun mehter
Güzel marşlarını çalması gerek

Türk ırkının yoktur eşi dünyada
Ezip geçer bir güç karşı koysa da
Fatih Sultan Mehmet Ayasofya'da
Cuma namazını kılması gerek

Bu şehri fethetmek uzun sürdüğüçe
Yıkılmalı surlar toplar vurduğıçe
Artık İstanbul'un dünya durduğıçe
Müslüman Türklerde kalması gerek

KOCAMAN ay mayıs günlerden Salı
İstanbul olacak Türk'ün öz malı
Bizans ya esir ya teslim olmalı
Ya da savaşıarak ölmesi gerek³³

-12-

Mahzunî Şerif

İstanbul

İstinye' de bugün yollar ıslaktır
Boğaz' dan bir gemi geçer hoş geçer
Şu buludun son hedefi *Maslak'* tır
Aşiyân' dan sürü sürü kuş geçer

Murat uçar *Tellibaba* telinden
Yürekler gül açar boğaz yelinden
Fatih Köprüsü' nün yiğit belinden
Demir kervan dolu geçer boş geçer

Taksim derler bu güzelin göbeği
Ötelerde yaşar *Beylerin Beyi*
Hiç eskimez *Hisarların* gömleği
Üç bin sene bahar geçer kış geçer

Allah saklamamış güzeli kuldan
İstanbul'a tarih atar kaç yoldan
MAHZUNÎ velhasıl şu İstanbul'dan
Daha benim gibi kaç sarhoş geçer³⁴

³² Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (26 Ekim 2004, Sivas) D. K.

³³ Halil Atılğan, *Kadirli Abdülvahap Kocaman Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Ankara, 1999, s. 130.

³⁴ Âşık Mahzunî Şerif, *Dolunaya Tül Düştü*, Ankara, 1995, s. 28.

-13-

Mustafa Tonbul**İstanbul**

Buram buram tarih kokan bir kentsin *Boğaz'* dan esiyor acı bir sazак*
 Tarifin zor olur güzel İstanbul Tarih kokan kenti beraber gezek
 Neşe huzur vardır her bir yerinde *Kız Kulesi* güzel karaya uzak
 İnsanın denizde yüzer İstanbul Her anıtı tarih özel İstanbul

Asma köprüsünün heybet bakışı *Kabataş* vapuru sirenler çalar
 Marmara suyunun sessiz akışı *Marmara Denizi* taşları yalar
Tophane semtinin uzun yokuşu O şanlı yapına gözlerim dalar
 Gözlerde kalıyor nazar İstanbul Fatih torunları gezer İstanbul

Topkapı Müzesi şanlı sarayı *Kapalı Çarşısı* kuyumcu dolu
Beylerbeyi uzak açmış arayı Tarihler kokuyor hep sağı solu
 Görmeyi isterim ondan dolayı *Beyazıt'* a çıkar en işlek yolu
 Tarihi anıtlar dizer İstanbul Kalemle mısrayı dizer İstanbul

Çağlayan Meydanı miting alanı *Kasımpaşa* semti *Taşkızak* yolu
 Söylemez kötüyü sevmez yalanı *Haliç Köprüsü'* ne uzanır kolu
 Yanına almaz mı darda kalanı Kıyısı balıkçı teknesi dolu
 Olmayan işleri bozar İstanbul Anlamsız duyguyu çözer İstanbul

MUSTAFA anlatır gözlerim doldu
Ayasofya Cami müze mi oldu
 Yiğitlerin şehri mertlerin yurdu
 Bozuk yapıları ezer İstanbul³⁵

-14-

Mürsel Sinan-1**İstanbul**

Bu gün bir tepeden seni seyrettim Yazarlar şairler hep seni övdü
 Yüreğim burkuldu güzel İstanbul Şimdi gelip gören dizini dövdü
 O mahzun yüzünü görüp kahroldum Yahya Kemal seni böyle mi sevdi
 Umudum yıkıldı güzel İstanbul Güzelliğin n' oldu güzel İstanbul

Çok âşıklar senin aşkınla yanmış Savaşçılar senin için çarpıştı
 Evliyalar kutsal diye inanmış Padişahlar almak için yarıştı
 Şimdi sorunların arşa dayanmış Gümüş sularına kirler karıştı

* *sazak*: insanın iliklerine işleyen soğuk rüzgâr.³⁵ Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (12 Ocak 2002, Sivas). D. K

Gözlerim yaş oldu güzel İstanbul Her yanın mahvoldu güzel İstanbul

MÜRSELİ SİNAN'ım içimde sızı
Artık yanık öter gönlümün sazı
Tırafik canavar sen mahzun kuzu
Canımdan can aldı güzel İstanbul³⁶

-15-

Mürsel Sinan-2

Hallerimiz Yamandır

İstanbul'un derdi gamı çilesi Duvarlara çirkin yazı yazılmış
İnan hallerimiz yamandır Hocam Cadde sokak her tarafı kazılmış
Telefon su elektirik parası Dostluk bitmiş ahlak vicdan bozulmuş
Yandı yüreğimiz dumandır Hocam Allah yardım etsin amandır Hocam

Pazarcılar pazarlıktan bıkmışlar Mütahitler betonları kondurur
Akıl uçmuş hep çileden çıkmışlar Dışı sizi içi bizi yandırır
Meyveye sebze hormon sıkılmışlar Burda tutan tuttuğunu kandırır
Sanki dolu döğmüş samandır Hocam Böyle bir acayip zamandır Hocam

Şeref ölmüş şerefsizlik hak olmuş Sazlar sus pus oldu kalmadı fasıl
Kimi aç perişan kimi tok olmuş Sözler argolaştı bitti velhasıl
İnsan hayvan olmuş hayvan yok olmuş Sivas ellerinde durumlar nasıl
Sanki şehir değil ormandır Hocam Umut Anadolu'm gümandır Hocam

MÜRSEL SİNAN halımızı gören yok
Merhaba yok selâm sabah veren yok
Âlim arif evliya yok eren yok
Akar gözüm yaşı ummandır Hocam³⁷

-16-

Nedim Uçar

İstanbul'da Hava Nasıl

"İstanbul'da hava nasıl?" diyorsun Köprülerden iki kıta geçilir
Mevsimlerin kış olduğu zamandır Kız kulesi bir bakışta seçilir
Üşüyorum güneş gelsin buyursun Emirgan'da demli çaylar içilir
Bulutların kuş olduğu zamandır Yaprakların tuş olduğu zamandır

Boğazlarda yosun tutmuş mavi su Üsküdar'da sabah olmuş gün kayıp

³⁶ Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (08. 01. 2007, Sivas) D. K.

³⁷ Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (08. 01. 2007, Sivas) D. K.

Kayıp olmuş martıların uykusu Tırafikte çile çekmek çok ayıp
Selde kalmak dalgaların korkusu Sarayları beton ile bir sayıp
Yağmurların düş olduğu zamandır Tarihlerin taş olduğu zamandır

İstanbul'un orta yeri köy olmuş Sis içinde Dolmabahçe Sarayı
Kabadayı kıravatlı bey olmuş Yük gemisi yalar geçer karayı
Vapurların homurtusu ney olmuş Döviz esir almış yerli parayı
Gerçeklerin düş olduğu zamandır Ayakların baş olduğu zamandır³⁸

-17-

Nizamî

İstanbul

Fatih şehri dedim bir bilet aldım Yıkılmış virane her bir köşesi
Aradım gözlerin nerde İstanbul Yoktur eski güzelliği neşesi
Gezmiştim her yanın ben adım adım Sızmış sarhoşları elde şişesi
Bir canlı tarihti serde İstanbul Düşmüştür çıkmaz bir derde İstanbul

Şiir roman olan İstanbul nerde Heder eylemişler kültür ağını
Eylenip de sordum yaşlı bir ferde Viran eylemişler bahçe bağını
Derin bir ah çekti dokundu derde Her tarafı olmuş beton yığını
Dedi işte yağma oldu ferde İstanbul Ebedî lekede kirde İstanbul

NİZAMÎ'yim ben de hayaller kurdum
Aksaray Laleli Fatih'te durdum
Yazılar yabancı bu benim yurdum
Çok aradım hangi yerde İstanbul³⁹

-18-

Noksanî

İstanbul

Gönlüm hasret kaldı köşke seyrana Görünür uzaktan baksan camiler
Bakarım uzaktan yaşlı İstanbul Dizilmiş sıraya evler haneler
Bilmem nasip midir bir daha gezmek Gezer sokaklarda çiftler sunalar
Ağlarım gözümde tuzlu İstanbul Övmeye münasip süslü İstanbul

Her dakika vardır mevcut vesait Gezerken olmalı cepte bol paran
Otobüs taksi tramvay transit Parasız gidene gezmesi haram
İstasyonu iskelesi müsait Zevki eğlencesi her saat her an

³⁸ Nedim Uçar, *Umutlar Sevmekle Başlar "Yeşil Vadiler" Şiirler*, Eskişehir, tarihsiz, s. 85.

³⁹ Nizamettin Kayhan, *Âşık Nizamî – Sevgi Seli*, Adana, tarihsiz, s. 52.

Yoktur bir emsali özlü İstanbul	Seyirli neşeli sazlı İstanbul
Gelir vesaitler Garp ile Şarktan Gezmekten doyulmaz sinema parktan Çokları kahrolur hasta yatmaktan Elemli kederli gizli İstanbul	Belli olmaz gecesiyle gündüzü Fark edilmez sonbaharı kış yazı Denizleri tepeleri var düzü Yokuşlu engelli düzlü İstanbul
Her yandan üstündür süslü Beyoğlu Ne hoş görünüyor bak Cağaloğlu Çok fazla gezemem yüreğim dağlı Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul	Haydarpaşa Eminönü Üsküdar Gezmeyenler bu dünyadan küs gider Görenlerde elem kalmaz yas gider Kahırlı mihnetli nazlı İstanbul

Gözün açıp bu âleme baksana
Gezmek lazım Eminönü Taksim'i
Fazla yazıp kederlenme NOKSANÎ
Bedeldir dünyaya bizli İstanbul⁴⁰

-19-

Ömer Tombul-1

İstanbul

Şu bilet aldığım yer Haydarpaşa Gidiyorum senden Sayın İstanbul Demir ağların var bir baştanbaşa Bozulmaz sağlamdır rayın İstanbul	Nice depremlerden gül yüzler soldu Anneler ağladı saçların yoldu Sende pek korkulu depremler oldu Bilmem bozuk mudur fayın İstanbul
Herkes bildi senin yüce şanını Çok şehitler sana döktü kanını Atatürk burada verdi canını Sığmaz tarihlere zayın İstanbul	Her dinden insan var yok senin yâdın Sever seni bunca oğul kız kadın Her yerde her zaman söylenir adın İzlenir sendeki yayın İstanbul
Sende gördüm bunca yeşili alı Ne güzel boğazın her yanı yalı Hem Avrupalısın hem bir Asyalı Var iki kıtada payın İstanbul	Dalgaları bayrak ne güzel allar Hayranları onu sevinçle sallar Sularında al bayraklı sandallar Parlıyor yıldızın ayın İstanbul
Sende var tarihi oteller hanlar Ziyaret edenler gerçeği anlar Hayran olur seni gezen insanlar Mutludur bayanın bayın İstanbul	Yeşildir şu dağlar şu ulu beller Döşenmiş alt yapı borular teller Güzel lokantalar şirin oteller Meşhurdur her yerde çayın İstanbul

⁴⁰ Bekir Karadeniz, *Hodlu Noksanî- Yaşamı ve Şiirleri*, İstanbul, 2000, s. 24-25.

Boğaz gemileri bağrında gizler
Köprüler boğazı yüceden izler
Senin can damarın mavi denizler
Pek güzeldir deniz kıyın İstanbul

Nice âşıkların hayrandır sana
Camilerin kucak açar insana
Minareler el sallıyor her yana
Diyor emirlere uyun İstanbul

Her devire ait eserlerin var
Hem bir genç şehirsin hem bir ihtiyar
Boğazı izleyen olur bahtiyar
Akar gider deniz suyun İstanbul

Boğazın suyu gür içe akıyor
Marmara ön bahçe gelen bakıyor
Haliç gönüllere iz bırakıyor
Kaynaktır barajın kuyun İstanbul

Kıymetlisin taşın toprağın para
İzler birbirini her iki kara
Sen eski başkentsin yeni Ankara
Kardeş şehir başkent soyun İstanbul

Fatihin topları sana saçıldı
Topların sesinden yaman kaçıldı
Bir çağ kapatıldı bir çağ açıldı
Bile gezdi kurtla koyun İstanbul

Niceleri türlü derde çatıyor
Seni almak için hep can atıyor
Nice erenler var sende yatıyor
Oynanmaz seninle oyun İstanbul

Yanmasın ormanlar dönmesin çöle
Rastlanmasın yanmış kömüre küle
ÖMER TOMBUL olsun kapında köle
Ben eğeyim sana boyun İstanbul⁴¹

-20-

Ömer Tombul-2

İstanbul

Şu benim sineme açtın yarayı
Gözyaşlarım oldu selin İstanbul
Sende gördüm nice köşkü sarayı
Eser ince serin yelin İstanbul

Deniz karşısında ulu yokuşlar
Ötüşür martılar her türlü kuşlar
İki deniz sende el tutuşmuşlar
Ne güzeldir dağın belin İstanbul

Fatih'ten Yavuz'dan derman güç aldın
Herkes sana akın etti göç aldın
Kıymetlisin taşın toprağın altın
Bulunmaz kıracın çölün İstanbul

Yerin yüce yedi tepeli kara
Nerde şenlik varsa orda kamera
Baktım sana kucak açmış Marmara
Şirindir barajın gölün İstanbul

Şirindir Haliç'in illâ Boğaz'ın
Pek güzeldir senin baharın yazın
Kışlar ılık geçer olmaz ayazın
Solmaz on iki ay gülün İstanbul

Nice âşıkların hayrandır sana
Camilerin kucak açar insana
Minareler el sallıyor her yana
Ağrımasın elin kolun İstanbul

Boğazın etrafı pek hoş manzara

Yanmasın ormanlar dönmesin çöle

⁴¹ Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (23 Haziran 2004, Sivas) D. K.

İzler bir birini her iki kara
Sen eski başkentsin yeni Ankara
Sizler kardeş şehir olun İstanbul

Rastlanmasın sönmüş kömüre küle
ÖMER TOMBUL olsun kapında köle
Kabul et olayım kulun İstanbul⁴²

-21-

Recep Kızılkaya

İstanbul

Rahmet yağar minareler ucunda
Bir sır saklı kubbelerin harcında
Sitem tutmuş surlarının burcunda
Fatih'i Yavuz'u gören İstanbul

Akşemseddin, Mimar Sinan sen misin
Tarih misin yarın mısın dün müsün
Saygı mısın sevgi misin kin misin
Şimdi bu suali soran İstanbul

İki kıta hasretini dindiren
Haliç'i altınken pula döndüren
Şimdi koca bir tarihi kandıran
Söyle bana mazi neren İstanbul

Boğaz'ın suları ırgalar seni
Zaman peşin sıra kovalar seni
Kemirmiş tüketmiş dalgalar seni
Ecel terleriyle ölen İstanbul

Yalılar bir nine sen çılgın bir genç
Senin de akabin bu olur er-geç
Hemi bir güzelsin hemi de bir hiç
Bir yükün altında kalan İstanbul⁴³

-22-

Sait Kaya

İstanbul Sokakları

Taşradan gelmişti küçük bir çocuk
Kayboldu İstanbul sokaklarında
Ayağında lastik sırtında gocuk
Kayboldu İstanbul sokaklarında

Gözleriyle çizdi tüm hudutları
Aradı göklerde ak bulutları
Bir anda yok oldu tüm umutları
Kayboldu İstanbul sokaklarında

Nedense garipti bütün halleri
Çatlamış topraktan minik elleri
İş emek üstüne tüm hayalleri
Kayboldu İstanbul sokaklarında

Burası İstanbul insanlar sürü
Bitmiyor caddeler yürü ha yürü
Kahroldu hırsından bastı küfürü
Kayboldu İstanbul sokaklarında

Ben böyle değildim bana ne oldu
Yüreğim burkuldu gözlerim doldu
Yüzlerce yavrumuz böyle kayboldu

⁴² Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (23 Haziran 2004, Sivas) D. K.

⁴³ Recep Kızılkaya, *Kavuşanlar-Şiirler*, Sivas, 1991, s. 53.

Kayboldu İstanbul sokaklarında⁴⁴

-23-

Şahinoğlu

Neler Gördü İstanbul'da Gözlerim

Adım adım yurdu gezdim dolandım Rüzgârı esermiş hep batı yönden
Neler gördü İstanbul'da gözlerim İnsanları kaçtı görünce benden
Bu şehirde dertten derde bulandım Turistler kaplamış değişik dinden
Neler gördü İstanbul'da gözlerim Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Gülhane'de bayram yapar ozanlar İlahi emire her an uyanlar
Kayboldu akıllar kayıp izanlar Aş yerine ekmek yiyip doyanlar
Cadde ortasında ahlak bozanlar Benlik hırkasını tenden soyanlar
Neler gördü İstanbul'da gözlerim Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Sade Türk olana kapalı yerler Vatan için karanlığa batanlar
Çırçır bayanlar o biçim erler Kahve köşesinde "gele" atanlar
Kilisede nöbet tutan askerler Fatih bekleyip sinde yatanlar
Neler gördü İstanbul'da gözlerim Neler gördü İstanbul'da gözlerim

ŞAHİNOĞLU rüzgâr gördü eserler
Çok söyleyen dilini de keserler
Kaderine terk edilen eserler
eler gördü İstanbul'da gözlerim⁴⁵

-24-

Temüroğlu

İstanbul

Boğazların vapurlara yol verir Caddelerin Avrupa'yı andırır
Köprülerin bir neşeli hal verir Her an uçak yolcuları indirir
Yamaçların türlü türlü gül verir Güzel parklar yorgunluğu dindirir
Dünyada sevdiğim güzel İstanbul Her zaman övdüğüm güzel İstanbul

Vapur sesi taksi otobüs sesi Fakülteler her bıraınşın okulu
Anıtların tüm dünyanın hevesi Fabrikalar fakirin çırak yolu
Kapalı Çarşıların güzel Kulesi Bağlanmışsın Avrupa Anadolu
Dünyada sevdiğim güzel İstanbul Dünyada sevdiğim güzel İstanbul

⁴⁴ Sait Kaya, *Herşeye Rağmen*, İstanbul, 2000, s. 24.

⁴⁵ Emir Kalkan, *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Ankara, 1991, s. 528-529.

Kız Kulesi Ayasofya camiler	İsmin bizi dünyalara tanıttı
Yolcu taşır nice nice gemiler	Eyüp Sultan nice ermiş anıtı
Yaz baharda açılıyor seminer	TEMİROĞLU herkesedir yanıtı
Her zaman övdüğüm güzel İstanbul	Dünyada sevdiğim güzel İstanbul ⁴⁶

-25-

Yazıcıoğlu**1977'de İstanbul**

Tarife gücüm yetmiyor	Bütün nimetlerle gölü
Dedemden kalan İstanbul	Deniz kara insan seli
Olayın yaran bitmiyor	Yazın kışın solmaz gülü
Çok oldun talan İstanbul	Gönlümü çalan İstanbul

Pavyonlarla dolu kentin	Kitaplar şair yazarlar
Tabiatın güzel semtin	Sana çok şiir dizerler
Padişahların başkenti	Yığınlar açlar gezenler
Yoksula gülen İstanbul	Saçları yolan İstanbul

Padişahı sultanları	YAZIC'OĞLU aciz kaldı
Yıllar seslendi çanları	Düşündü sevdaya daldı
Mitinglerde genç kanları	Gördükçe ağladı güldü
Hayrete salan İstanbul	Denize dalan İstanbul ⁴⁷

-26-

Yorgansız Hakkı Çavuş**İstanbul Destanı**

Dinleyip özlerdim gelip görmeyi	Fatih torunuyuz dedemiz odur
Her köşen misal-i cinan İstanbul	Cem Sultan valimiz atamız olur
Huzur-ı Fatih'te divan durmayı	Olur ya kelimde hatamız olur
Mukaddes beldesin inan İstanbul	Hoş görün sami'in aman İstanbul

Beş yüzüncü fetih günü bu gündür	Bizans'tır çevreni surla set eden
Ufkunda parlayan doğan bu gündür	Erbab-ı kalemde çoktur met(h)eden
Onun için böyle şanlı düğündür	Hadisle Fatih'tir seni fet(h)eden
Terennüm teganni seyran İstanbul	Yaslanmış bağrına ayan İstanbul

Türk'üz milletlerin satvetlisiyiz	Nice bin hatıran tarihe geçmiş
-----------------------------------	--------------------------------

⁴⁶ Ozan Ali Teker (Temüroğlu), *Sevinç ve Hüzün Kardeşler "Nesillere Selâm Olsun"*, Ankara, 2003, s. 248.

⁴⁷ Muharrem Yazıcıoğlu, *Göze*, Ankara, 1979, s. 47.

Savaşın barışın şöhretlisiyiz
Dernek başkanlığı davetlisiyiz
İcabet eyledik heman İstanbul

Nice bin âsârın yıkılmış göçmüş
Nice bin hükümdar payıtaht seçmiş
Nice bin yatırım aslan İstanbul

Nice bin ümera sende medfundur
Nice bin tacirin sende meskundur
Nice bin muhibbin sana metfundur
Nice bin özler var her an İstanbul

Nelere şahittir burcun hisarın
Asırları görmüş nice âsârın
Güzeller meskeni bağ u gülzarın
N'olaydı olaydım bağban İstanbul

Yedi dağ üstünde manzaran hoştur
Şehirler içinde şöhretin baştır
Söyleyen YORGANSIZ HAKKI ÇAVUŞ'tur
Dinlesin ahbab u yârân İstanbul⁴⁸

-27-

Zülfikar Divanî

İstanbul

Bilmem ki methini nasıl edeyim
Meyveli ağaçta dalsın İstanbul
Dedim "Köyden yola çıkıp gideyim"
Sazımdaki sırma telsin İstanbul

Kulaklara nağmen bir hoş duyulur
Kokuların yedi dağa yayılır
Gönül sarhoşları sende ayılır
Bülbülün konduğu gülsün İstanbul

Turist olup gelen yaşlısı genci
Ayırım yapmadan beyaz ve zenci
Diyor ki kıymetin ödenmez inci
Pilajların her gün dolsun İstanbul

Yaz gelince moda minili maxi
Yel vurunca kalça görünür aksi
Cadde parkta gezen kızların seksi
Bir yanında dilde balsın İstanbul

Sandal Safaları meşhur ezeli
Boğazı inleyen nağmeli teli
DİVANÎ'nin mızrap tutan tek eli
Senin makamını çalsın İstanbul⁴⁹

-28-

Çınar Ali (Sivas)

İstanbul'un Çilesi

Taşı toprağını altın dediler
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi
Ömür defterimi dürdü, yediler

Hırsız haydudu çatlı yol aldı
Kimileri boynu bükülü kaldı
Yağmur yağdı umutları sel aldı

⁴⁸ Mustafa Eski, *Âşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*, Ankara, 1975, s. 122-123.

⁴⁹ Âşık Zülfikar Divanî, *Evreninde Bir Nokta*, İstanbul, 1973, s. 184.

Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

Aç dolandım "Tokum" dedim gizledim Bu **Çınar**'ın çile düştü payına
Umudumu gözyaşımınla süsledim Alışmadım havasına suyuna
Çiçek kokan yaylamızı özledim Geri dönsem ar geliyor köyüme
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

-29-

Rüştü Tecer

İstanbul İstanbul

Hasret derdi firkat derdi	"Yavrum" diye büyüttüler
Gençleri İstanbul sardı	Her libastan giyittiler
Annelerin belin kırdı	Gurbet ele yar ettiler
Zalim İstanbul İstanbul	Zalim İstanbul İstanbul
Nice ocakları yıktın	Âşık söyler hasret sözü
Bu mu idi senin ahdin	Kan ağlar annenin gözü
O vicdansız kara bahtın	Geçmez babaların sözü
Zalim İstanbul İstanbul	Zalim İstanbul İstanbul

Âşık Rüştü'm nice halda
Gece gündüz gider yolda
Ataları kaldı köyde
Zalim İstanbul İstanbul

-30-

Adanalı Kul Mustafa

İstanbul'da

Gitme İstanbul'da kalın eğlenin	Hemen bir hemşehri çıkar şoradan
Vefası yok bir yosmaya bağlanın	Seni araştırır şurdan buradan
İki günde altı kere evlenin	Sen haber ver cebindeki paradan
Bir gün bile kalman dul İstanbul'da	Her ne ararsan bol İstanbul'da

Aman hey İstanbul ne zalim yersin
Seni görmeyenler bir kere görsün
Ne yüksek tahsilli ne milyonersin
Eğlenme **Mustafa** gel İstanbul'da⁵⁰

-31-

⁵⁰ Nazan Kutlusoy, *Buruklu Âşık Kul Mustafa Hayatı-Şiirleri-Atışmaları-Halk Hikayeciliği*
Derleme-İnceleme, Adana , 2006, s. 102. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

Süleyman Yücekaya**İstanbul**

Rüzgâr esip yaprakları ovarken
İstanbul'u seyretmesi ne güzel
Dalga vurup martıları kovarken
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Doğan günü seyret Büyükada'dan
Batarken de bir bak güzel Moda'dan
Kadıköy Üsküdar ve Tarabya'dan
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Mavi gökte beyaz kuşlar uçarken
Emirgan'da durup bir çay içerken
Hazin hazin gemileri geçerken
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Süslenip geçerken gelini kızı
Maviye bürünür baharı yazı
Yemyeşildir cennet gibi Boğaz'ı
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

İstanbul'un kalbi Taksim Meydanı
Denizle süslenmiş inan her yanı
Şehitlerin Fatihlerin vatanı
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Bilmeyen diyor ki "Bir de ben görem
Böyle bir vatana canımı verem"
Türkiye cennettir İstanbul İrem
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

İster balkondan bak ister terastan
Bir anda kurtulun kederden yastan
Süleyman diyor ki gelmiş Sivas'tan
İstanbul'u seyretmesi ne güzel⁵¹

-32-

Zakirî**İstanbul**

Sevgisi içimde dolanıp durur
Ne kadar güzeldir yerin İstanbul
Güller açmış kokuları geliyor
Havası güzeldir serin İstanbul

Ortası denizdir dört yanı kara
İçime açtın derin bir yara
Benden selâm söyle Eyyub Ensar'a
Ebedî solar mı nurun İstanbul

Evliya şehidi, içinde dolu
Şanlı tarihlerde şerefi ulu
Güneş ziyalı da altın kapılı
Her tarafı çevrili surun İstanbul

Fatih sancağını açtı yürüdü
Gören düşmanların kanı kurudu
Edirne'den gelen o büyük ordu
Tükenir mi böyle pirin İstanbul

Tarihi şerefli Türklerin yurdu
Kayıklar yaptırdı, topları kurdu
Fatih fethedecek bunu duyurdu
Sözlerin Nebî'den sırrın İstanbul

Kilitli denizler Haliç köprüsü
Camiler şerefli mimar yapısı
Ezanlar okunur bülbül sadası
Bu **Zakirî** olsun yârin İstanbul⁵²

⁵¹ Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (2 Kasım 2007, Sivas) D. K.

⁵² Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (11 Ocak 1984, Sivas) D. K.

